

УДК 37.013:[37.091.64:811.133.1]
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-2-41>

Юрій НЕСІН,
orcid.org/0000-0002-8296-7025
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов
Херсонського державного аграрно-економічного університету
(Херсон, Україна) *unesco65@ukr.net*

АНАЛІЗ ФРАНКОМОВНОГО ПІДРУЧНИКА «ПІКСЕЛЬ 1»

Мета – аналіз франкомовного підручника «Піксель 1» видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ» як ефективний засіб комунікації. Особлива увага приділяється відповідності змісту навчальної книги її меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях у вищих навчальних закладах. Робиться наголос на методичному аспекті навчальної книги. Автор вказує на позитивну роль вихідних даних, вступу та рекомендацій, підкреслюючи мету занять для здобувачів вищої освіти. Науковий пошук розглядає використання найбільш поширених типів тестів: питально-відповідних вправ, перекладу, співвіднесення (зіставлення), доповнення, заповнення пробілів (пропусків), перекодування інформації, логічного перегрупування, виправлення, розподілу фраз по групах, множинного вибору, зіставлення (відрізнення подібностей і розходжень) та ін. Стаття підкреслює важливість функцій підручника, необхідність впровадження в освітній процес таких креативних завдань для здобувачів вищої освіти, як розробка портфоліо, робота в групах, складання записів, діалогів, організація дискусій, презентацій, рольових ігор. До безперечних переваг підручника належить те, що «Піксель 1» повністю відповідає вимогам навчальної програми, в ньому простежується чіткість структурування навчального матеріалу, є в наявності технічні засоби полегшення користування підручником, присутня наукова коректність змісту та повнота розкриття основних положень, використання сучасної загальноприйнятої наукової термінології. Чітко вбачається практична спрямованість навчального матеріалу, його зв'язок із життям. Підручник надає можливість для забезпечення диференційованого підходу до навчання, змістове наповнення відповідає віковим особливостям здобувачів вищої освіти. Мова викладу навчального матеріалу підручника чітка і зрозуміла. Мотивація навчальної діяльності молоді, розвиток інтересу до навчального предмета засобами, запропонованими в підручнику, свідчать про наявність завдань проблемно-пошукового характеру. Дидактична доцільність системи завдань, поданих у підручнику, його можливість для здійснення здобувачами самостійної навчальної діяльності, логіка розміщення та використання ілюстративного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації є вагомими бонусами «Пікселя 1». Перевага навчальної книги «Піксель 1» полягає в її цілісності, компактності й динаміці. На основі ретельно розробленого підручника кожен педагог вищої школи може розробити власний мета-план та спрогнозувати мета-діяльність. Такий вид діяльності викладача буде дуже корисним особисто для нього та для здобувачів вищої освіти. Вищезгадана стаття фокусується на подальшому розвитку чотирьох вмінь на заняттях із французької мови – аудіювання, говоріння, читання та письмо й на чотирьох компетенціях – мовній, мовленнєвій, соціально-культурній й стратегічній (загальнонавчальній).

Ключові слова: франкомовний підручник, засіб навчання, зміст, мета, частини, вищий навчальний заклад, економічний факультет.

Yurii NESIN,
orcid.org/0000-0002-8296-7025
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Tourism Hotel
and Restaurant Business and Foreign Languages
Kherson State Agrarian and Economic University
(Kherson, Ukraine) *unesco65@ukr.net*

ANALYSIS OF FRENCH TEXTBOOK “PIXEL 1”

Purpose – analysis of the French textbook “PIXEL 1” of publishing house “CLE INTERNATIONAL” as an effective means of communication. Special attention is paid to correspondence of content of textbook to its aim, expediency of using of the mentioned textbook at practical sessions at higher educational institutions. Emphasis is put on methodological aspect of teaching book. The author points out a positive role of data, introduction and recommendations, underlining the aim of sessions for students. Scientific search examines the usage of the most spread types of tests: asking-answering questions, translation, matching, completing, gap-filling, information transfer, recording, correction, paragraphing, multiple choice, finding differences (similarities) and so on. The article underlines the importance of functions of textbook, necessity of inculcation into educational process of such creative tasks for students as working out portfolios, work in groups, making

notes, making up dialogues, organization of discussions, presentations, and role-plays. Unquestionable advantages of the "PIXEL 1" textbook are: complete compatibility to the requirements of the teaching programs, prominent clarity of the material structuring, availability of technical support of the textbook user, visible scientific correctness in the contents and completeness in the main theses revealing, utilization of up-to-date and generally accepted scientific terms. Practical intention of the teaching material, its bond with life is transparent. The textbook enables the differential approach to teaching, and its contents are in accord with age characteristics of the higher education seekers. The language of teaching material is clear and simple. Motivation of the youth's learning activities and raising the interest to the subject with methods proposed in the textbook show the presence of problematic-searching tasks. Didactic adequacy of the tasks system in the textbook, its capacity to facilitate independent activities for the education seekers, and the logic of the illustrative material layout and use are considerable advantages of the textbook as both a stand-alone and an additional information source. This article focuses on further development of the four skills at the lessons of French language – listening, speaking, reading and writing, and on four competences – language, linguistic, social-cultural and strategic (general teaching) ones.

Key words: French textbook, means of teaching, content, purpose, parts, higher educational institution, economic faculty.

Постановка проблеми. Подальший розвиток системи вищої освіти України вимагає від педагогічної науки і практики вивчення і впровадження нових методів навчання, не забуваючи про старі, виважені й перевірені часом. Дієвим засобом навчання був, є й залишатиметься підручник. Відбором, теоретичним осмисленням й практичним застосуванням численних вправ, завдань у навчальній книзі має опікуватися освітянин. Прогностичний розвиток, аналіз і синтез, оцінка конкретних реалій мають непересічну цінність для педагогічної практики, особливо для налаштованих на творчість педагогів.

Аналіз досліджень. Розуміючи, що розвиток системи і змісту навчання в сучасному світі відбувається в контексті глобальних освітніх тенденцій (мегатенденцій), серед яких найпомітнішими є масовий характер освіти та її неперервність, значущість освіти для індивіда і суспільства, орієнтація на активне освоєння людиною способів пізнавальної діяльності, українські дослідники всебічно аналізують підручники, серед яких ми можемо згадати таких авторів, як О. Бориславська, О. Власенко, П. Ворона, І. Заверуха, Е. Захарченко, В. Малиновський, А. Матвієнко, І. Пресняков, М. Пухтинський, Н. Шаповалова та ін.

Осмислюючи адаптацію освітнього процесу до запитів і потреб особистості, орієнтацію навчання на особистість, забезпечення можливостей її саморозкриття, низка франкомовних науковців критично аналізують вітчизняні підручники. Ж. Бордо, Р. Вон, Т. Гроссе, Р. Давід, Ж.-Ф. Девемі, Ж.-Л. Поже, А. С. Шамбест та інші вчені добре відомі у франкомовному освітньому середовищі. Вони небезпідставно звертають увагу франкомовної наукової громадськості на створення нових підручників й посібників, на модернізацію вже наявних. Традиційне навчання, на їхню думку, має бути доповнене інноваційним, щоб стимулювати новаторські зміни в педагогіці, культурі, соціаль-

ному середовищі. Навчання за допомогою підручника орієнтоване на формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі шляхом розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також до здатності до співробітництва з іншими людьми.

За своїм змістом підручник не є незмінним, закостенілим явищем, адже він має реагувати на нові цивілізаційні виклики, суспільні реалії, враховувати тенденції, перспективи розвитку людства, національного буття народу. На жаль, в Україні глибокий аналіз автентичних франкомовних підручників не має достатнього поширення, тому в нашій статті ми будемо намагатися об'єктивно й неупереджено висвітлити позитивні сторони й окремі недоліки франкомовного підручника «Піксель 1», за допомогою якого можуть плідно навчатися здобувачі вищої освіти. Ми сподіватимемося, що наш науковий пошук стане в нагоді викладачам французької мови, які працюють зі здобувачами вищої освіти, націлить їх на креативну роботу.

Мета нашої статті – спроба здійснення всебічного аналізу франкомовного підручника «Піксель 1» видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ» як ефективного засобу комунікації.

Виклад основного матеріалу. Якщо головною функцією освіти є розвиток людини, то головною функцією франкомовного підручника «Піксель 1» видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ» є подальший розвиток мовних, мовленнєвих, соціокультурних та загальнонавчальних (стратегічних) компетенцій. Навчальна книга – результат колективної роботи низки дослідників Франції, яку очолила провідний науковець К. Фавре. Підручник був вперше надрукований у 2011 році, перевидавався кілька разів (востаннє у 2019 році), розрахований на остаточний рівень А1 та на отримання франкомовного сертифікату ДЕЛ'Ф володіння французькою мовою, він має теоретичне

та практичне спрямування (Favret, 2019). «Піксель 1» враховує загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, оскільки його кінцева мета – забезпечення кожному, хто навчається, широких можливостей для здобуття знань, що, врешті-решт, приводить до опанування й оволодіння французькою мовою, враховуючи діяльнісно орієнтований підхід (Ніколаєва, 2003). Франкомовний підручник містить сім розділів (від нульового по шостий включно), має достатній фонетичний, граматичний, лексичний матеріал і, як сучасне освітнє джерело, розрахований на широке професійне коло людей. Його практична спрямованість очевидна, тому його можуть із користю для себе використовувати як учні старших класів, так і вчителі, викладачі, здобувачі вищої освіти, а також особи, що зацікавлені у вивченні французької мови. Шпальти франкомовного підручника «Пікселя 1» містять різноманітну корисну інформацію про людину, природу і суспільство, але більшою мірою вони націлені на розкриття життя молоді Франції та франкомовних країн (Бельгія, Канада, Сенегал, Алжир).

На наш погляд, слід звернути особливу увагу на відповідність змісту навчальної книги її меті, доцільність використання вищезазначеної навчальної книги на практичних заняттях із французької мови у вищих навчальних закладах. Контент автентичного французького підручника, на нашу переконливу думку, повністю відповідає нормативним положенням й враховує вікові особливості здобувачів вищої освіти. Виклад навчального матеріалу, тексти та вправи свідчать про науковий підхід, оскільки враховані основні дидактичні методи до написання вищезазначеного франкомовного підручника, одним з яких є рух від простого до більш складного. Перевага «Пікселя 1» видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ», його авторки над деякими іншими, наприклад, над «Красивим містом 1», у високій інформаційній насиченості, в спрямованості навчального матеріалу на формування у молоді науково-теоретичного мислення, мотивації навчання, розширення світоглядних позицій. Матеріал навчальної книги містить як класичні, так й нові, інноваційні педагогічні технології, виклад матеріалу на шпальтах «Пікселя 1» доступний, логічний, доречний, скординований та збалансований, що свідчить про попередню кропітку роботу авторки К. Фавре. Ми не можемо не зазначити оптимальність розподілу матеріалу відповідно до норм навчального часу. Підручник цілком відповідає методичним принципам наступності, циклічності, логічної послідовності; він органічно поєднується з іншими

франкомовними виданнями. Ілюстративність матеріалу (колажі, малюнки, таблиці, фотознімки) допомагає легше засвоїти навчальний матеріал, а для посилення емоційного впливу навчальних текстів у підручнику «Піксель 1» використовуються засоби виразності й образності французької мови, що чітко простежуються з перших сторінок.

Ми впевнені, що викладачі французької мови кожного вищого навчального закладу України, кожного економічного факультету будуть зацікавлені в аналізі автентичного франкомовного підручника. На наш погляд, вищезазначений аналіз був би неповним без врахування методичних аспектів, тому заслуговує на окрему подяку відповідності системи питань, завдань, вправ вимогам сучасної вищої освіти. Розглядаючи підручник як книгу, що містить основи наукових знань (в нашому випадку основи французької мови), зазначимо: навчальна книга видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ» містить завдання різного ступеню складності. Різноманітність та оригінальність текстів та завдань до них, суцільна спрямованість навчальної книги на розвиток логічного мислення, творчих здібностей, пізнавальної активності здобувачів вищої освіти свідчать про те, що «Піксель 1» є одним із найкращих поруч із «Цивілізацією 1». Ретельна добірка різнобічного ілюстративного матеріалу надає нам право впевнено говорити про методичну та дидактичну цінність підручника, коли, опрацьовуючи його сторінки, здобувач вищої освіти соціалізується в суспільстві (Нечаєв, 2005).

На високому рівні поліграфічне виконання франкомовної навчальної книги: ми зазначаємо якість естетичного оформлення, спрямованість підручника на розвиток естетичного смаку. У ньому дотримані гігієнічні, поліграфічні вимоги (вага, ламінація, формат, шрифт), а це свідчить про професійний підхід французької авторки до створення «Пікселя 1». Ергономічні показники суттєво полегшують сприйняття навчального матеріалу підручника здобувачами вищої освіти.

Авторка підручника доречно використовує в підручнику найбільш поширені й сучасні типи тестів. Серед них – питально-відповідні тести, тести на переклад, співвіднесення (зіставлення), доповнення, заповнення пробілів (пропусків), перекодування інформації, логічне перегрупування, виправлення, розподіл фраз по групах, множинний вибір, зіставлення (відрізнення подібностей і розходжень), вірні/невірні твердження, складання списку (рахування об'єктів), опитування, відновлення пробілів (пропусків), конспектування (складання коротких записів). Дослід-

ниця С. Фавре пропонує також скласти власні проекти з опорою на зразки.

«Піксель 1» є часткою розробленого науковцями комплексу, який має робочий зошит, книгу для освітянина й аудіодиск; навчальна книга містить основи наукових знань із дисципліни, матеріал викладено згідно з метою навчання, визначеними вимогами педагогіки та дидактики. У навчальному процесі педагогічне джерело послідовно й успішно виконує освітні, розвивальні, управлінські, науково-дослідницькі функції (Дьяченко, Кандыбович, 2004).

Франкомовна навчальна книга забезпечує цілковиту науковість змісту матеріалу, оскільки вона має чіткі формулювання, виражені підходи, правила, закони, власні ідеї. Цікаво зазначити, що найважливіший матеріал проілюстрований, відповідно структурований, налаштований на всебічне сприйняття франкомовного матеріалу. Позитив підручника ще і в тому, що чітко виокремлюється індивідуальний підхід до вивчення тем, а це є пріоритетним і важливим нині. Підручник має завдання різного рівня складності, що свідчить про продуманість та вираженість підходу його авторки. Слід також подякувати за інноватику цієї навчальної книги, використання найновіших, найсучасніших досліджень, технічних установок, методик, методів (зокрема, сугестивних), технологій, що сприяє засвоєнню матеріалу недиз'юнктивною молодіжною аудиторією (Фіцула, 2007).

Підручник видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ» надає можливості для забезпечення диференційованого підходу до навчання. Завдяки навчальній книзі формується естетична культура, розвивається естетична свідомість, підвищується рівень естетичного виховання. Мова викладу навчального матеріалу підручника чітка і зрозуміла. Окремо варто зазначити, що підручник мотивує навчальну діяльність молоді, розвиває інтерес до навчального предмета. Наявність завдань проблемно-пошукового характеру, дидактична доцільність системи завдань, поданих у підручнику, уможливорює здійснення здобувачами вищої освіти самостійної навчальної діяльності. Логіка розміщення та доречне використання ілюстративного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації є вагомими бонусами «Пікселя 1».

Разом із тим франкомовний підручник «Піксель 1» видавництва «КЛЕ ІНТЕРНАСЬОНАЛЬ», на наше глибоке переконання, має невелику низку недоліків, а саме:

- занадто велика кількість діалогів;
- відсутність триалогів і наявність лише одного полілогу;

– недостатня кількість вправ, спрямованих на розвиток уяви.

Таким чином, на основі всебічного здійснення аналізу франкомовного підручника «Піксель 1» як корисного засобу іншомовного спілкування можна встановити певні висновки, закономірності й тенденції, що свідчать про те, що навчання здобувачів вищої освіти з використанням вищезазначеної навчальної книги корисне, адже воно базується на впровадженні досвіду найкращих традицій франкомовної системи освіти, яке має провідне значення. Використання новітньої методології викладання французької мови у вищих навчальних закладах успішно здійснюється засобами навчальної книги. Залучення підручника як цілком автентичного з притаманними рисами франкомовності й франкофонічності є міцним підмурівком для подальшого опанування цієї іноземної мови в Європі та світі. Опрацювання підручника людьми, що навчаються, дає незаперечні переваги в процесі тестування, отримання сертифікату ДЕЛЬФ (а потім і ДАЛЬФ), працевлаштування, професійного спілкування з носіями мови. Дедуктивний, індуктивний та традиційний методи є основними в підручнику, що сприяють подальшій реалізації мовних, мовленевих, соціокультурних та загальнонавчальних (стратегічних) компетенцій здобувачів вищої освіти. Наявність основних тестових завдань дає змогу молодим людям бути гнучкими й мобільними, вибирати оптимальні шляхи вирішення особистих та колективних проблем.

Як ефективний засіб комунікації підручник «Піксель 1» виправдовує себе, оскільки допомагає освітянину реалізувати термінальну, тактичну й операційну функції (Волкова, 2009).

Таксономійний підхід до цілей навчання чітко простежується у франкомовному підручнику. Мету в навчальній книзі формулюють на кількох рівнях, причому кожен наступний пов'язаний із послідовною деталізацією і конкретизацією цілей попереднього рівня. Перевага навчальної книги «Піксель 1» полягає в її цілісності, компактності й динаміці. Ми вважаємо, що на основі ретельно розробленого підручника, яким і є «Піксель 1», кожен педагог вищої школи може розробити власний мета-план та спрогнозувати мета-діяльність. Такий вид активності викладача буде дуже корисним особисто для нього та для здобувачів вищої освіти (Дичківська, 2004).

Висновки. Процес підручникотворення зазвичай вимагає багато зусиль і часу. Підсумовуючи, зазначимо, що велику роль у сучасному

освітньому просторі відіграє як якість сучасного підручника, так і креативна активність педагога та навчально-пізнавальна діяльність здобувачів вищої освіти. Сучасні франкомовні підручники на кшталт «Красиве місто 1», «Піксель 1», «Цивілізація 1» сприяють формуванню знань та компетентностей молоді, загальному розвитку особистості. Результативність використання дидактичного матеріалу вищезазначених

навчальних книг залежить від системного, планового підходу.

Наша стаття не в змозі висвітлити всі аспекти означеної проблеми, тому пріоритетним напрямом подальших досліджень ми вважаємо всебічний аналіз інших франкомовних підручників ХХІ століття, зокрема «Цивілізації 1» з метою порівняння й розкриття сучасних досягнень франкомовної науково-педагогічної літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волкова Н. Педагогіка : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психология высшей школы. Минск : Изд-во БГУ им. В. Ленина, 2004. 383 с.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт 2003. 273 с.
5. Нечаев В. Социология образования. Москва : Наука, 2005. 54 с.
6. Фіцула М. Педагогіка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.
7. Favret C. Pixel. Méthode de français. Livre de l'élève. CLE INTERNATIONAL/SEJER, 2019. 80 p.

REFERENCES

1. Volkova, N. (2009). *Pedahohika: navchalnyi posibnyk [Pedagogy: textbook]* (3rd ed., ster.). Kyiv: Akademydav [in Ukrainian].
2. Dychkivska, I. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnologii: navchalnyi posibnyk [Innovative pedagogical technologies: textbook]*. Kyiv: Akademydav [in Ukrainian].
3. D'yachenko, M., Kandybovich, L. (2004). *Psihologija vysshej shkoly [Psychology of higher school]*. Minsk: Izd-vo BGU im. Lenina [in Russian].
4. Nikolaieva, S. Iu. (Eds.). (2003). *Zahalnoieuropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [Common European framework of reference for language: learning, teaching and assessment]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
5. Nechaev, V. (2005). *Sociologija obrazovanija [Sociology of education]* Moskva: Nauka [in Russian].
6. Fitsula, M. (2007). *Pedahohika [Pedagogy]* (2nd ed., rev.). Kyiv: Akademydav [in Ukrainian].
7. Favret, C. (2019). *Pixel. Méthode de français. Livre de l'élève [Pixel. Method of French. Textbook]*. CLE INTERNATIONAL /SEJER [in French].